

Krossi kuju avatakse veebruaris, Pätsi pea millalgi tulevikus

Tänavu püstitatakse Tallinnasse Jaan Krossi ja Mahatma Ganthi kujud. Suvel saab valmis ka Konstantin Pätsi mälestusmärk, kuid seda ei panda oma kohale enne, kui selgub, ega samasse paika ei rajata [Estonia juurdeehitust](#).

India iseseisvusliikumise eestvedaja ning vägivallatu võitluse sümboli Mahatma Gandhi kuju kinkis India Vabariik Eestile 2019. aastal. Aasta hiljem lepiti kokku, et mälestusmärk pannakse Mustamäele tehnikaülikooli lähedale. Tallinna ning välisministeeriumi tööks jäi kahemeetrisele kujule umbes meetri kõrgune alus püstitada.

Abilinnapea Vladimir Sveti sõnul on alus tänaseks valmis, samuti on olemas tarvilik valgustus, pingid ja haljastus. Millal monument avatakse, pole veel kindel. Sveti sõnul on kujul lisaks linnaruumilisele mõõtmele ka rahvusvaheline mõõde.

Tallinna tulev Mahatma Gandhi mälestusmärk. Autor/allikas: ERR/Autodesk Educational Product

"Me veel tahame saada kooskõlastust välisministeeriumilt," selgitas Svet. "Ilmselt on neil soov siduda seda mõne diplomaatilise sündmusega või diplomaatilise sammuga, mis võib olla seotud India riigiga, näiteks mõne välisvisiidiga."

India on Gandhi kujusid kinkinud paljudele riikidele. Näiteks Helsingis avati niisugune monument 2020. aastal.

"Kui on aru saada, millal see kuju püstitatakse, siis me saame hakata koos Mustamäe linnaosa valitsusega ja Mustamäe linnaosavanema Lauri Laatsiga läbi mõtlema, kas ja millised traditsioonid võiksid tulevikus selle kuju ümber tekkida," mainis Svet.

Krossi kuju avatakse veebruaris

Plaani võetud monumentidest kõige olulisemaks peab Vladimir Svet kirjanik Jaan Krossi mälestusmärki. Kullassepa, Niguliste ja Harju tänavate nurgal näoga Kirjanike maja poole vaatava kuju

kultuur.err.ee

Estonia teater
Teater

kavandas skulptor Jaak Soans koos Karmo Tõra ja Mark Kovalenkoga.

Jaan Krossi mälestusmärgi võidutöö. Autor/allikas: Tallinna LV

Sveti sõnul on võidutöö "Pilk" põhimõtteliselt valmis ning peagi tuuakse see linnarahva ette.

"Kokkuleppel erinevate osapooltega, kaasaarvatud Erik-Niiles Krossiga on kuju avamise kuupäev 19. veebruar ehk Jaan Krossi sünnipäev. Meile tundus, et on raske leida väarikamat päeva," sõnas Svet.

Pätsi pea ootab arutelude taga

Alates kahe tuhande kahekümnenda aasta suvel lõppenud ideekonkursist oodatakse Eesti esimest presidenti Konstantin Pätsi kujutava skulptuuri "Riigipea" valmimist. Maa seest välja tungiva, ligi kolme meetri kõrguse graniidist pea kavandasid Toivo Tammik ja Vergo Vernik.

Konstantin Pätsi mälestusmärgi konkursi võidutöö. Autor/allikas: Tallinna Linnaplaneerimise Amet

"Praeguse info kohaselt peaks see kuju suvel valmis ka saama," ütles Svet. "Ent küsimus, millele me peame kõik koos tallinlastena ja Eestimaa rahvana vastama, on see, et kas meil on mõtet püstitada mälestusmärki sinna, kuhu praegu osa meie riigi otsustajatest kavandab [Estonia teatri juurdeehitust](#)."

Svet hinnangul tuleks enne Pätsi mälestusmärgi paikaseadmist Estonia saatuses selgusele jõuda.

"Ilma sellela võib meil juhtuda olukord, kus me püstitame kuju ja mõne aasta pärast peame sellele hakkama otsima mingit asenduskohta. Ma arvan, et see ei ole ei viisakas ega väarikas eriti Konstantin Pätsi järglaste suhtes," ütles Svet.

Tema sõnul on Tallinna linnavalitsus endiselt seisukohal, et Tammsaare parki [Estonia juurdeehitus](#) ei sobi. "Ent siiski tahaks, et need arutelud oleks peetud ning kõikidel osapooltel tekiks ühine arusaam," lisas Svet ning avaldas lootust, et läbirääkimised ei jää aastateks venima.

Georg Otsaga "teatud küsimused"

Estonia juures peaks oma koha leidma ka Georg Otsale pühendatud mälestusmärk. Sobilik kuju selgus juba 2020. aastal mil ideekonkursi võitjaks pärjati skulptorid Ilme ja Riho Kuld, maastikuarhitekt Kristofer Koop ja arhitekt Ott Alver.

Võistlustöö "Muusa" mille autorid on skulptorid Ilme ja Riho Kuld, maastikuarhitekt Kristofer Soop (mimikri stuudio OÜ) ja arhitekt Ott Alver (Arhitekt Must OÜ) Autor/allikas: Pressimaterjalid

Ideekonkursi žürii esimees toonane abilinnapea Vadim Belobrovstsev kiitis, et võidutöös "Muusa" oli sobilik kombinatsioon klassikalisest ja abstraktsemast skulptuurist, mis sobib kenasti 21. sajandisse. Millal 2,5 meetri kõrgune kompositsioon Estonia ette kerkib, on praegu veel lahtine.

"Selle võidutöö suhtes tekkisid teatud küsimused. Seega ma ütleks, et see küsimus on veel arutelu all. Praegu oleks vale minu poolt jagada mingeid väga selgeid suuniseid," tõdes Svet.

Dovlatovi mälestusmärk ootab kavandit

Eelmise aasta septembriks pidi Tallinnasse Kanuti aeda kerkima veel ühe suurkuju, kirjanik Sergei Dovlatovi mälestusmärk. Nimelt just siis oli Dovlatovi 80. sünniaastapäev.

Venemaal sündinud ning 1972. kuni 1975. aastani Tallinnas elanud kirjanik emigreerus mõned aastat hiljem Ameerika Ühendriikidesse. Kuna Nõukogude Liidus keelati ära kõigi Dovlatovi raamatute avaldamine, sai ta esmalt kuulsaks just Ühendriikides.

Kirjanikule mälestusmärgi otsustas Tallinna linnavolikogu 2017. aasta sügisel. Kaks aastat hiljem lubas Tallinna abilinnapea Vadim Belobrovstsev, et veel poole aasta pärast kuulutatakse sobiliku mälestusmärgi leidmiseks välja ideekonkurss. Ehkki Tallinna selle aasta seletuskirjas lubatakse Dovlatovi kuju lõpuks püstitada, pole seni ideekonkursini jõutud.

Toimetaja:

Kaspar Viilup

